

**The relation between
neighboring, tolerance of
diversity and life satisfaction,
the importance of recreative
activities for establishing and
strengthening
these relations**

**Komşuluk, farklılığa hoşgörü
ve yaşam doyumu arasındaki
ilişki, ilişkinin
güçlendirilmesinde rekreatif
etkinliklerin önemi**

Faik Ardahan¹

Abstract

The purpose of this study was to identify the relation between neighboring, Tolerance of Diversity and Life Satisfaction and to examine if recreative activities would be helpful for establishing and/or strengthening these relations. This was a descriptive study and sampling group consists of 197 males and 213 females, totally 410 volunteer participants who live in Antalya city centre. In this study, the items “Neighboring” and “Tolerance of Diversity” in Social Capital scales’ developed by Onyx and Bullen (2000) and Turkish adaptation by Ardahan (2012a) and Life Satisfaction (LS) Scale which was developed by Diener et al. (1985) have been used.

As a result of this study; it was found that the participants have had medium level of neighboring, tolerance of diversity and LS. As neighboring increases, LS increases too. It can be claimed that recreational activities can be

Özet

Bu çalışmanın amacı komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu (YD) arasındaki ilişkiyi sorgulamak ve ilişkiyi güçlendirmek için rekreatif aktivitelerin bir çözüm aracı olup olmayacağını sorgulamaktır. Bu çalışma tanımlayıcı araştırma modelinde yapılmıştır ve araştırma grubu Antalya’da yaşayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmış 197 erkek ve 213 toplam 410 kişiden oluşmaktadır. Çalışmada Onyx ve Bullen (2000) tarafından geliştirilen ve Ardahan (2012a) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan Sosyal Sermaye Ölçeğinin “Komşulukla” ve “Farklılığa Hoşgörülü Olma” ile ilgili maddeleri ve Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen YD Ölçeği kullanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre; katılımcılar orta düzeyde komşuluk, farklılığa hoşgörü ve YD düzeylerine sahiptirler. Komşuluk ilişkisi arttıkça YD da artmaktadır. Tüm bu sonuçlarla ilişkili olarak rekreasyon aktiviteleri bireyler arasındaki

¹ Yrd. Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, ardahan@akdeniz.edu.tr

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

used for establishing and strengthening these relations.

komşuluk ilişkisini arttırmakta bir araç olarak kullanılabilir.

Keywords: Neighboring; tolerance of diversity; life satisfaction; recreational activities

Anahtar Kelimeler: Komşuluk; farklılığa hoşgörü; yaşam doyumu; rekreatif etkinlikler

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

Komşu kelimesi; “yan yana, aynı semtte yaşayan” veya “yakın yerlere konan veya yakın yerlerde oturan kimselerin birbirlerine göre aldıkları ad” anlamında kullanılan ve kökü eski Oğuzca’ya dayanan Bahşayış Lügatinde ve eski Uygurcada “konşı”, Çağatayca’da “konuş”, “oturmak, birlikte bir yere koymak, inmek” anlamlarında ve Osmanlıcada da bugünkü haliyle “komşu” olarak kullanılan bir kelimedir (Bayraktar, 2002). Komşu dayanışmayı, yardımlaşmayı, beraber yaşayabilmeyi, sevgiyi ve benzeri insani kavramları çağırır. Komşuluk sağlıklı iletişimi, başkalarına destek olmayı ve geniş anlamda barışı kapsar (Kargı, 2008). Komşuluk grubunda birkaç faktör birleştirici rol oynar. Bunlar yer, yüz yüze ilişki, dayanışma ve yardımlaşma, mahremiyet, samimi konuşmalar, dedikodu, fısıltı, eğlence, serbest zamanların beraberce geçirilmesi, ortak alâkalar, kültürel bağlar, milliyet, lisan, öğrenim ve eğitim derecesi, mali seviye, ekonomik tüketim gücü, karşılıklı yardımlaşma gibi faktörlerdir. Bu faktörlerden bazılarının bir araya gelmesiyle komşuluk meydana gelir (Koyuncu, 2009). Komşuluk daha önce aynı mahalleli olmayı, yan yana, dip dibe, aynı sokakta yaşamayı tarif ederken kentleşmenin artmasıyla değişen yaşam alanlarında sitelerde, apartmanlarda yaşamayı beraberinde getirmiş ve mahalle kavramı kapsam olarak daha fazla yaşamayı içine almıştır (Aydemir, 2011).

Kent kavramı, tarih boyunca farklı şekillerde yorumlanmış olmasına rağmen; genel olarak kentsel yerleşim alanlarının genel adı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kentli, kentte yaşayan ve kentin kendine özgü kültürünü benimsemiş olan, kırsal yaşam biçimlerinden farklı bir yaşam biçimi sürdüren, geçimini tarım ve hayvancılık dışı faaliyetlerden kazanan kişidir (Başaran, 2008).

Günümüzde kentleşme hızlanarak artan bir trenddir. Kentleşme Britannica Ansiklopedisi’ne göre; “büyük sayıda insanın nispeten küçük ve yoğun alanlarda şehirler kurarak yaşamaya başlama süreci” olarak tanımlanmıştır. Dinçer’in (2011) aktardığına göre; Ruşen Keleş kentleşmeyi “sanayileşme ve ekonomik gelişmeye koşut olarak, kent sayısının artması ve kentlerin büyümesi sonucunu doğuran, toplum yapısında artan oranda, örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma yaratan, insanların davranış ve ilişkilerinde kentlere özgü değişikliklere yol açan bir nüfus birikimi süreci”,

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

ayrıca Vlahov ve Galea da; “şehirlerin, büyüklüğünün, yoğunluğunun ve heterojenliğinin değişmesi olarak” tanımlanmıştır.

Bir yerleşim yerinin nüfusunun yoğun olması veya il olması o yerin gerçekten kent olduğunu göstermeye yetmez. Çünkü kentlerde yaşayan insanların belirli bir kültüre sahip olmaları zorunluluktur. Aksi halde bir arada olmaktan başka hiçbir ortak noktası olmayan tesadüfen bir arada bulunan topluluk konumunda olacaktır. Bir kentte yaşayan insanların sahip oldukları ortak kültür insanların sosyal ilişkilerini yansıttığı kadar oluşturdukları maddi ve manevi değerleri de bütünüyle yansıtacaktır. Komşuluk ilişkilerine, insana, çevreye tarihsel ve kültürel değerlere saygı ve bir arada yaşamının gereklerini yerine getirme ve de kente ait olanı koruma ve geliştirme gibi kavramlar kentlilik bilinci içerisinde sosyal ilişkiler ağını oluşturacak temel ilkelere dendir (Başaran, 2008).

Köy ile kentler karşılaştırıldığında, kentte olmak bireylerin daha iyi imkanlara sahip olması ve daha iyi şartlarda yaşama isteği, eğitim, sağlık, üretim imkanlarının fazlalığı, sosyal mekanların çokluğu ve çeşitliliği, sanayi ve ticaret hayatın zenginliği, iş bulma ve geçimi sağlama bakımından da daha avantajlı gözükmekteydi. Bu çekiciliklerinden dolayı birçok şehir köyden kente göç almıştır. Fakat son zamanlarda şehirlerde yaşamının zorlaşması bu trendin tersine dönmesine sebep olmuştur.

Şehir hayatı maddi açıdan imkanlar sağlamakla beraber, sosyal ve ahlaki anlamda da bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Her şeyden önce şehir hayatı, insanı bireyselliğe, bencilliğe ve yalnızlığa götürmektedir. Bireysellik ve hayatı başarma zorunluluğunun baskısı aşırı şehirleşmenin kaçınılmaz bir sonucudur. Zira şehir hayatında çok farklı ırktan, kültürden, dinden ve mezhepten insanlar yaşamaktadır. Bunun doğal sonucu olarak da bu insanlar birbirlerini yakından tanıyamamaktadırlar. Yakından tanımamak ise ilişkilerde belli bir mesafe koymaya neden olmaktadır. Dolayısıyla insanlar şehir hayatında tanımadıkları ve tanışmadıkları insanlarla sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkiler çerçevesinde hayatlarını devam ettirmek durumundadırlar (Akdoğan, 2009). Şehirleşmenin getirdiği en önemli sorunlardan biri de hem insana hem de yaşanılan çevreye güven duygusunun azalmasıdır. Güvensizlik doğal olarak bireylerin başkalarıyla arasındaki mesafeleri de arttırmıştır. Bu boyutu ile birbirlerini büyük ölçüde tanıyan insanların oluşturduğu adına komşuluk dediğimiz bu sosyal yapı aynı zamanda hem bireye dayalı hem de muhite dayalı güvenilir bir ortam da yaratmaktadır.

Şehirleşme süreci komşuluk ilişkileri üzerinde de etkili olarak, komşuların birbirlerinden habersiz bir şekilde yaşamalarına neden olmaktadır. Bu durum bütünüyle böyledir demek, aşırı bir genelleme anlamına gelmektedir. Ancak yaşanan ve tecrübe edilen sosyal gerçeklik, şehirleşme

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

sürecinde komşuluk ilişkilerinin önemli ölçüde zayıfladığıdır. Şehir hayatında kesin bir ayırım olmamakla beraber, aileler genelde kendi sosyal, kültürel ve ekonomik imkanlarına uygun semt ve bölgelerde yaşamaktadırlar. Sosyal ilişkiler de doğal olarak bu çerçevede gelişmektedir. Şehir hayatındaki apartman ve site yaşantısı insanları ve aileleri bir anlamda soyutlamakta ve kendi dünyalarına hapsetmektedir. Her ne kadar insanlar aynı mekanı paylaşıyor olsalar da sosyal ve kültürel anlamda birbirlerine bir hayli uzakta yaşamaktadırlar. Bu durum, bir tezat olarak ortaya çıkmaktadır. Zira mekan anlamında birbirine yakın insanların, sosyal ve kültürel anlamda da yakın olmaları beklenmektedir. Ne var ki şehir hayatında komşuluk ilişkileri bu çerçevede beklendiği düzeyde gelişmemektedir. Özellikle büyük şehirlerde apartman ve sitelerde aileler birbirlerinden habersiz veya çok sınırlı bir ilişki içerisinde yaşamlarını sürdürmektedirler (Akdoğan, 2009). Bu sebeplerden dolayı “komşuluk” sözcüğü olumlu anlamını hızlı gelişmenin oluşturduğu nüfus hareketleri, kentleşme, işsizlik ve aitlik gibi sosyal etkenler nedeniyle dramatik olarak yitirmiştir. Daha çok evinde güvende olmayı tercih eden bireyler dışarı ile ilişkilerini azaltmışlar, kapının ardındaki “öteki” olarak görmeye başlamışlardır. Sosyal yaşamdaki kırılmalar, değişimler, hızlı kentleşme, evlerin sitelerdeki dairelere dönüşmesine neden olmuş ve insanlar kendi yalnızlıkları içerisinde korku ve kuşkunun hükümran olduğu, çevresine duyarsız ve yabancı bir yaşam sürdürmeye başlamışlardır (Kargı, 2008). Eskiden küçük yerleşim yerlerinde veya şehirde evin sahibi olan birkaç neslin beraber yaşadığı, bir birini tanıdığı komşuluğun ve akraba ilişkilerinin yerini günümüz şehirlerinde ya mesafeli olunan ev sahipliğine ya da kısa süreli daha çok kiracılardan oluşan ve derin bağların kurulamadığı komşuluğa veya bunun yanında son yıllarda hızla artma eğilimi gösteren “hobi arkadaşlığına” bırakmıştır. Karşı komşusu ile merhabalaşmanın dışında etkileşmeyen birçokları şehrin öteki yakasındaki etkinlik arkadaşlarıyla daha geniş temellerde ve zamanlar yaratarak sosyalleşmektedir.

Şehir hayatında komşuluk ilişkilerini sınırlayan faktörlerin en önemlilerinden birisi belki de en başta geleni dil, din, cinsiyet, alt kültür, yaşam tarzı, siyasi düşünce, etnik köken gibi farklılıklarıdır. Farklılık aynı zamanda benzerlerin bir araya gelerek oluşturdukları mahallelerin oluşmasına sebep olsa da çoğunlukla ötekileştiren bir boyut olarak sosyal hayatın içinde görülmektedir. Bir insanın dolayısıyla ailenin kültürel boyutu, yaşam alanını belirlemektedir. Bu bağlamda farklı kültürlere sahip insan ve aileler yan yana mekanlarda otursalar da yani mekansal anlamda birbirlerine yakın olsalar bile, zihniyet anlamında yakın olamayacaklardır. Bunun yanında ve sonucunda bireyin tanımadıklarına ya da diğerlerine (ötekileştirdiklerine) duyduğu veya gelişmiş bir insan olarak duyması gerekli sevgi, saygı ve hoşgörü şehirleşmeyle beraber azalmıştır. Bu da beraberinde dil, din, cinsiyet, alt kültür, yaşam tarzı, siyasi düşünce, etnik köken gibi farklılıklara tahammülsüzlüğü getirmiştir. Komşuluk başkalarını var saymanın ve başkılığa tahammülün belki de

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

en iyi sosyal uygulamasıdır. Özellikle Anadolu’da çok farklı kültürden, dinden, etnik kökenden insanlar iç içe yaşamaktadırlar. Hatta bu ilişkilerini evlilik bağlarıyla da güçlendirmişlerdir.

“Genel olarak kişinin kendi yaşamından duyduğu memnuniyet” (Telman, 2004) veya “bireyin yaşamında yer alan olgulara dayanarak, öznel iyi olma (öznel gönence) ve yaşam kalitesi hakkında ulaştığı yargılar” olarak tanımlanan (Dikmen,1995) yaşam doyumu (YD); bireyin yaşadığı yerin ekonomik, sosyal ve fiziksel yapısı yanında, evin içindeki ve dışındaki ilişkilerin kalitesi, iş yaşamı, aile hayatı, finansal imkanlar, sağlık durumu, eğitim hayatı, sosyal hayat, sahip olunan serbest zaman düzeyi ve kullanım kalitesi, kültürel hayat, sosyal statü, ruhani yaşam ve cemiyet hayatına katılım YD üzerinde büyük etkiye sahiptir (Sirgy ve Cornwell, 2002).

Bunun yanında komşuluk bireylerin YD’leri üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir. Sağlıklı temellere dayanan ve sağlıklı iletişim altyapısına sahip komşuluk YD’yi arttırırken, tersi durumda çok ciddi olumsuzluklara sebep olmaktadır. Hatta bu durum Anadolu’da “Ev Alma Komşu Al” veya karşılıklı bağlılığın her düzeyde olması gerektiğini tanımlayan “Komşu Komşunun Külüne Muhtaçtır” ifadelerinde söylendiği atasözleri ile çok güzel bir şekilde dile getirilmiştir. Komşuluk diğer bir boyutu ile de bir sosyal kaynaşmadır (Jenson, 1998). Sosyal kaynaşma, bir toplumun mensuplarının ortak değerler ve aidiyet duygusuna ilişkin uzlaşma düzeyini göstermektedir. Buna göre; hem bireylerin aynı topluluğa ait oldukları hissi hem de bireylerin o topluluğun mensubu olarak tanındığına dair duygusunu birlikte anlatmaktadır (Duman ve Alacahan, 2011).

Bireyler rekreatif etkinliklere katılarak birçok fayda elde ederler. Bunların başlıcaları; grup dinamiklerini öğrenme, liderlik, güven arttırma, bireysel karar verebilme, risk yönetimi, kendinin ve başkalarının sorumluluğunu üstlenebilme, kişilik ve beden gelişimini olumlu etkileme, kendine ve başkalarına olan güveni olumlu etkilemekte, kendini mutlu hissetme, başkaları ile etkileşme ve sosyalleşme, sağlıklı ve güçlü hissetme, rahatlamış tazelenmiş hissetme, yeni kişilerle tanışma, yeni şeyler öğrenme, kişisel tatmin elde etme, çevre bilinci kazanma, daha verimli çalışma, bir guruba ait olma duygusunu yaşama, hayal gücünün artması, kendini daha önemli hissetmedir Yerlisu Lapa ve ark. (2011) Bir toplumun mensuplarının ortak değerler ve aidiyet duygusuna ilişkin uzlaşması için rekreatif aktiviteler bireyler arasındaki mesafeleri yakınlaştıran, farklılıkları bir potada eriten, toplumun fiziksel, mental ve ruhsal sağlığını, sosyal sermaye düzeyini de olumlu etkileyen bir araçtır. İçerik ve türüne göre değişiklik gösteriyor olsa da; bir gruba ait olma, fiziksel ve mental gelişim, kendini ifade edebilme gibi önemli ihtiyaçları tatmin eden rekreatif aktivitelere katılım, bireylerin sosyalleşmelerinde ve sosyal çevrelerinin gelişiminde, iş ve günlük hayatın, monotonluğun getirdiği stresten kurtulmalarında, YD’nin artmasında önemli rol oynamaktadır. Bireyler bu etkinliklere yalnız

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

katılabildikleri gibi, iş, okul, mahalle çevresindeki tanıdıkları ve/veya hiç tanımadıkları başka bireylerle katılmaktadırlar (Ardahan ve Lapa, 2010; Ardahan, 2012).

Yöntem

Araştırmanın Amacı: Bu çalışmanın amacı komşuluk ve yaşam doyumu arasındaki ilişkiyi sorgulamak ve ilişkiyi güçlendirmek için rekreasyonel aktivitelerinin bir çözüm aracı olup olamayacağını sorgulamaktır.

Araştırma Modeli: Bu çalışma tanımlayıcı araştırma modelinde yapılmıştır ve herhangi bir sınırlılığı yoktur.

Araştırma Grubu: Bu çalışmanın araştırma grubu Antalya’da yaşayan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmış 197 erkek ($\bar{X}_{yaş} = 37.56 \pm 11.82$) ve 213 kadın ($\bar{X}_{yaş} = 34.92 \pm 11.17$) toplam 410 kişiden ($\bar{X}_{yaş} = 36.19 \pm 11.55$) oluşmaktadır.

Veri Toplama Aracı: Çalışmada Onyx ve Bullen (2000) tarafından geliştirilen ve Ardahan (2012a) tarafından Türkçe adaptasyonu yapılan Sosyal Sermaye Ölçeğinin komşulukla ve farklılığa hoşgörülü olma ile ilgili maddeleri ve Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen YD Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek maddelerinin değerlendirilmesinde her iki ölçekte de Likert ölçeğinden faydalanılmıştır ve ölçek “1- Kesinlikle Hayır,..., 5-Kesinlikle Evet” olarak ağırlıklandırılmıştır. Bu araştırma için YD ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha=0.843, komşuluk ilişkisi için Cronbach Alpha=0.663 ve farklılığa hoşgörülü olma için Cronbach Alpha=0.735 olarak bulunmuştur. Araştırmanın verileri Antalya şehir merkezinde 01-Şubat-2012/30-Nisan-2012 arasında yüz yüze anket yöntemi kullanılarak yapılmıştır.

Verilerin Analizi: Verilerin değerlendirilmesinde; frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SS) gibi tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanında ve normal dağılım koşulları yerine geldiği için One Way ANOVA testi, Independent Sample T-test ve Pearson Correlation testi, gruplar arasındaki farkın belirlenmesinde Tukey-b testi kullanılmış, sonuçlar 0.01 ve 0.05 anlamlılık düzeyinde değerlendirilmiştir.

Bulgular

Katılımcıların demografik bilgileri Tablo-1’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi araştırmaya katılanların %52,0’ı kadın, %65,4’ü bekar, %72,7’si 44 yaş ve altında olan, %66,1’i 2000 TL ve daha az aylık geliri olan, %79,7’si üniversite ve üstü eğitime sahip, %90,0’i kentsel yerlerde yaşayan ve %66,8’i çalışan bireylerden oluşmaktadır.

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

Cinsiyet	f	%	Aylık Gelir	f	%
Erkek	197	48,0	0-1000 TL	129	31,5
Kadın	213	52,0	1001-2000 TL	142	34,6
Medeni Durum	f	%	2001-3000 TL	86	21,0
Evli	142	34,6	3001 TL ve Üstü	53	12,9
Bekar	268	65,4	Eğitim Durumu	f	%
Yaş	f	%	Lise, Dengi ve Altı	83	20,2
24 yaş ve <	86	21,0	Üniversite	285	69,6
25-34 yaş	117	28,5	Yüksek Lisans/Doktora	42	10,2
35-44 yaş	95	23,2	Yaşanılan Yer	f	%
45-54 yaş	86	21,0	Kırsal	41	10,0
55 ve >	26	6,3	Kentsel	369	90,0
Max-Min (yaş)	14-68	Toplam	410	100,0	
$\bar{X}_{yaş} \pm ss$	36.19 ± 11.55				
Çalışma Durumu	f	%			
Çalışıyor	274	66,8			
Öğrenci	54	13,2			
Çalışmıyor	82	20,0			
Toplam	410	100,0			

Katılımcıların komşuluk ilişki düzeyleri Tablo-2’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi sonuçlar; komşuluk ilişkisini ve farklılığa hoşgörü düzeyini açıklamakta kullanılan tüm ifadelerde orta düzeyde bir sonuç çıkmıştır.

Tablo 2: Katılımcıların Komşuluk ve Farklılığa Hoşgörü Düzeyleri

Komşuluk ve Farklılığa Hoşgörü Düzeyleri	$\bar{X} \pm SS$
K1. İhtiyaç duyduğunuzda komşularınızdan yardım ister misiniz?	3,63 ± 0,98
K2. Varsayın ki çocuk bakıyorsunuz ve acil olarak dışarı çıkmanız gerekti, komşunuzdan yardım ister miydiniz?	3,14 ± 1,36
K3. Geçtiğimiz hafta herhangi bir komşunuzu ziyaret ettiniz mi, onunla yakından ilgilendiniz mi?	2,43 ± 1,50
K4. Alışverişte komşularınızla veya tanıdıklarınıza rastlamak sizi mutlu eder mi?	3,63 ± 0,99
K5. Geçtiğimiz altı ay içinde, hasta bir komşunuza iyilik ettiniz mi?	2,75 ± 1,48
B1. Farklı kültürlerden gelenlerin yaşadığınız yeri zenginleştirdiğini düşünüyor musunuz?	3,62 ± 1,00
B2. Farklı yaşam biçimleri olan kişiler arasında yaşıyor olmak hoşunuza gidiyor mu?	3,60 ± 1,02

Cinsiyet ve medeni duruma göre katılımcıların komşuluk, farklılığa hoşgörü ve YD düzeyleri Tablo-3’de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; komşuluk ilişkisini açıklamakta kullanılan ifadelerde K3. ve K5.’de cinsiyete göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık vardır ve farklılık kadınların lehinedir. Medeni duruma göre komşuluk ve farklılığa hoşgörü olma ifadelerinde istatistiki olarak anlamlı farklılık yokken, YD’de anlamlı farklılık vardır ve farklılık evli katılımcıların lehinedir. Bireylerin yaşadıkları yerin kırsal veya kentsel olmasında sadece K4.’de istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. Bireylerin çalışma durumu ile komşuluk ilişkisi arasında K3. ve K4.’de

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

istatistiki olarak anlamlı farklılık vardır. K3.'de farklılık her üçü arasında da varken K4.'de öğrencilerin aleyhinedir.

Tablo 3: Bazı Demografik Değişkenlere Göre Komşuluk, Farklılığa Hoşgörü ve YD Düzeyleri

İfadeler	\bar{X} Erkek	\bar{X} Kadın	t	\bar{X} Evli	\bar{X} Bekar	t	\bar{X} Kırsal	\bar{X} Kentsel	t
K1.	3,63	3,63	0,007	3,64	3,63	0,101	3,85	3,61	1,510
K2.	3,10	3,18	-0,607	3,22	3,10	0,818	3,34	3,12	0,983
K3.	2,25	2,59	-2,326*	2,69	2,29	2,602*	2,76	2,39	1,485
K4.	3,62	3,63	-0,148	3,79	3,54	2,422*	3,93	3,59	2,051*
K5.	2,60	2,89	-1,977*	2,80	2,72	0,468	2,83	2,74	0,367
B1.	3,59	3,65	-0,596	3,64	3,56	0,318	3,49	3,63	-0,788
B2.	3,62	3,58	0,413	3,61	3,62	-0,581	3,78	3,58	1,207

* p<0.05, 1=Kesinlikle Hayır,..., 5=Kesinlikle Evet

Tablo 3: Bazı Demografik Değişkenlere Göre Komşuluk, Farklılığa Hoşgörü ve YD Düzeyleri (devam)

İfadeler	\bar{X} Çalışıyor	\bar{X} Öğrenci	\bar{X} Çalışmıyor	F
K1.	3,61	3,61	3,74	0,639
K2.	3,11	3,00	3,34	1,246
K3.	2,38	1,89	2,94	8,705*
K4.	3,63	3,33	3,82	3,933*
K5.	2,78	2,39	2,87	1,940
B1.	3,66	3,72	3,41	2,253
B2.	3,59	3,78	3,49	1,311

* p<0.05, 1=Kesinlikle Hayır,..., 5=Kesinlikle Evet

Bazı demografik değişkenlerle katılımcıların komşuluk ve YD düzeyleri arasındaki ilişki Tablo-4'de verilmiştir. Tablodan da görülebileceği gibi; yaş ile K1. hariç diğer tüm komşuluk düzeyi ifadelerinde ve YD'de, aylık gelir ile K3., K4. ve YD arasında, bireylerin yaşadığı yerin Kırsal/Kentsel olması ile K4. arasında, YD ile tüm komşuluk düzeyleri arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır. Bunun yanında; eğitim ile komşuluk düzeyi arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişki yokken eğitim ile YD arasında istatistiki olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır. Farklılığa hoşgörülü olma ile eğitim arasında B1.'de, yaşanan yerin kırsal/kentsel olması ile de B2.'de istatistiki olarak anlamlı pozitif yönlü bir ilişki vardır.

Tablo 4: Bazı Demografik Değişkenler ile Komşuluk, Farklılığa Hoşgörü ve YD Değişkenlerine İlişkin Korelasyon Matrisi

İfadeler	Yaş	Aylık Gelir	Eğitim	Kırsal/Kentsel	YD
K1.	0,075	-0,046	0,027	-0,075	0,153**
K2.	0,129**	-0,026	0,003	-0,049	0,119*
K3.	0,240**	0,125**	-0,040	-0,073	0,165**
K4.	0,134**	0,121*	-0,042	-0,101*	0,172**
K5.	0,184**	0,078	-0,028	-0,018	0,126*
B1.	0,009	0,036	0,173**	0,044	0,056
B2.	-0,057	0,039	-0,060	0,125*	0,024

** p<0.01, * p<0.05

Tartışma ve Sonuç

Şehir hayatında komşuluk ilişkilerinin kurulmasında ve canlı tutulmasında en belirleyici faktör kadınlar olmaktadır. Özellikle çalışmayan kadınlar açısından da komşuluk ilişkileri dikkat çekicidir. Hatta apartman hayatı, eğer sağlıklı bir aile, apartman ve site hayatı da yoksa, kadınların gün boyu evlerine kapanmalarına neden olmaktadır. Hemen her gün evde kalan, komşularıyla ve diğer insanlarla ilişkileri olmayan kadınlar üzerinde apartman hayatı olumsuz etkilere neden olmakta ve psiko-sosyal olumsuzluklar meydana getirmektedir. Bu durum da hem kadını, hem çocukları hem de aileyi derinden etkilemektedir. Çalışan kadınların görece ev kadınlarına göre vakitlerinin az olması komşuluk ilişkisini olumsuz etkilese de kadınlar arasında olumlu ilişkilerin kurulması, komşuluk ilişkilerini olumlu yönde, onlar arasında meydana gelen olumsuz ilişkiler de komşuluk ilişkilerini olumsuz yönde etkilemektedir. Dolayısıyla kadınlar arasında da olumlu ve komşuluk ilişkilerini geliştirici etkileşimlerin sağlanması hem apartman, hem site hem de mahalle açısından olumlu gelişmeler olarak belirlemektedir. Bu sebeplerle kadınlar erkeklere oranla komşuluk ilişkileri kurma, geliştirme ve sürdürme açısından avantajlıdır (Akdoğan, 2009; Koyuncu, 2009; Bilgin ve Kaynak, 2008). Bu durum çalışmanın sonuçları ile bire bir örtüşmektedir. şehirleşmeyle beraber azalan komşuluk ilişkisinde cinsiyet açısından bakıldığında göreceli olarak maddelerin tümünde ama K3. ve K5.'de istatistiki olarak kadınların lehine bir durum vardır. Bunun anlamı kadınların komşuluğa daha çok değer verdiği, komşularla daha çok ilişki içinde olduğudur.

Çalışıyor olmak komşularla ilişki kurmayı olumsuz etkilerken çalışmıyor olmak (emekli, ev kadını veya işsiz olmak) çalışanlara göre daha fazla komşularla ilişki kurma fırsatı vermekte. Öğrenci olmak komşuluk açısından çalışanlara ve çalışmayanlara göre daha dezavantajlı iken, farklılıklara hoş görülme açısından en avantajlı durumu oluşturmaktadır. Özellikle üniversite öğrencileri kiralık ev bulmakta bu sebeple ciddi anlamda zorlanırlar. Farklılıklara hoş görülme ikincisi sırada çalışanlar gelirken son sırada çalışmayanlar gelmektedir. Bu durum Ayata ve Ayata (1996), Akdoğan (2009) ve Koyuncu (2009)'nun çalışmasındaki sonuçlarla örtüşmektedir.

Diğer taraftan evlilerin daha çok ev ve çevresindeki diğer yerleşik ilişkisi komşuluk ilişkisini olumlu etkilerken bekarların daha çok kendi arkadaş çevresiyle anlamlı ve doyumlu ilişki kurmaları şaşırtıcı bir sonuç değildir. Bu doğrudan medeni durumun etkisi olmasa bile bireylerin yaşlandıkça komşuluk ilişkilerine verdikleri önemin artmasıyla da ilişkili olabilir. Koyuncu (2009)'un belirttiğine göre özellikle 50 yaş ve üstündekilerin komşuluk bağlarını arıyor olması bu sonucu desteklemektedir. 40 yaş ve üstü bireylerin daha çok işteki kariyerinin kesin olarak belli olduğu, tayin ihtimallerinin azaldığı, kiracılıktan daha yerleşik ev sahipliğine geçildiği yaşlar olarak düşünülürse

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

bireyin 50'li yaşlardan itibaren komşuluk bağlarını ve ilişkilerini güçlendirmesi şartıcı bir sonuç değildir (Ayata ve Ayata, 1996; Aydemir, 2011).

Yerleşim yerindeki kentleşme oranı arttıkça komşuluğun göreceli olarak azalması istatistiki olarak bu çalışmada bulunmuştur. Kırsalda yaşayanlar tanıdık, eş-dost ve komşularıyla alış-verişte karşılaştıklarında kentte yaşayanlara göre daha fazla mutlu olmaktadır. Bu da Akdoğan (2009)'ın kentleşmenin birbirini tanımayan, bireylerin daha yalnızlaştığı, bencilleştiği sonucuyla örtüşmektedir.

Aydemir (2011) ve Akdoğan (2009) çalışmalarında genel olarak bireyin gelir ve eğitim düzeyi arttıkça daha çok aile, akrabalık ve komşuluk ilişkilerinden uzaklaşıp, daha çok bireyselleştiği ve hobi arkadaşlıklarına yöneldiğini söylemektedirler. Bu sonuç Ardahan (2011; 2012)'deki sonuçlarla ve mevcut araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Eğitim düzeyi arttıkça K1. ve K2.'deki, eğitim düzeyi arttıkça da K3., K4. ve K5.'deki artış istatistiki olarak anlamlı olmasa da negatiftir.

Aydemir (2011) ve Akdoğan (2009) çalışmalarında bahsettiği gibi komşuluk bireylerin hayatlarına mutluluk getiren, çoğu zaman ailesinden, akrabalarından ve arkadaşlarından dahi fiziksel ve mental olarak yakın olunan bir durumdur. Bu da doğal olarak bireylerin yaşamın kendisinden elde ettiği doyumu olumlu etkileyecektir. Bu tartışma; mevcut araştırmanın sonuçlarıyla birebir örtüşmektedir. Diğer bir deyişle; komşuluk ilişkisi ve YD arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki vardır. Komşularla yaratılan ilişki düzeyi arttıkça YD da artmaktadır.

Komşuluk aynı zamanda bireylerin kendi aralarında ve yaşadıkları çevrede bir güven ortamı yaratması anlamı taşır. Komşu ile ilişki kurmak, apartmana ve/veya siteye kimlerin girip çıktığını anlamak anlamındadır. Bu aynı zamanda bireysel bir zorunluluktur. Antalya Emniyet Müdürlüğü tarafından 2007 yılında başlatılan ve Türkiye geneline yaygınlaşan "Komşu Kollama Projesi" bunun en güzel kamusal uygulamasıdır (www.antalya.pol.tr).

Komşuluk kendiliğinden oluşan anlamlar, değerler ve ilişkiler toplamı olsa da bireylerin bunu nasıl gördüğü ona karşı tutumunu da belirlemektedir. Rekreasyon bireyin kendisiyle ve başkalarıyla beraber aktif veya pasif katılımı gerçekleştirilen etkinlikler toplamıdır. Kadınların altın, pasta ve börek günlerinden tutun, akşamüstleri apartman veya site bahçesindeki buluşmalar, bayramlaşmalar, birlikte piknik yapmalar, çeşitli spor turnuvaları ve mahalle düğünlerine varana kadar ki tüm süreçler bunun toplumumuzdaki yansımalarıdır. Komşuluk bir ilişki ve iletişim biçimidir ve karşılıklı nitelikli çaba gerektirir. Giderek azalan komşuluk ilişkisi ve değeri aslında bireylerin karşılıklı olarak nitelikli emek harcamamalarından kaynaklanmaktadır.

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

Koyuncu (2011)'inde belirttiği gibi; komşular arası ilişkilerin yoğunluğundan yardımlaşmanın türüne, görüşme alanlarından komşular arasında dayanışma ve çatışma alanlarına, komşularla ilişki biçiminden komşular arası anlaşmazlık konularına ve hatta semt sorunlarına ortak çözüm arayışlarına kadar birçok değişim gözlenmektedir. Ancak bu değişim bir çözülme ya da yok oluşu değil, ilişkilerin tipi ve türünün değiştiğine işaret etmektedir. Araştırma sonucunda komşuluk ve farklılığa hoşgörülü olmanın skorlarının orta düzeyde olması komşuluk ilişkilerinin kentleşme sürecine bağlı olarak giderek azalmakta fakat yok olmadığı tartışmasıyla örtüşmektedir.

Rekreasyon bireyleri birbirlerine daha da yaklaştıran, duygusal ve fiziksel bağlar yaratan, bireyler arasındaki sınırları kaldıran, etkileşim halinde olunmasını sağlayan, daha güçlü ilişki alt yapısı oluşturan, bireyin kendisini gerçekleştirme fırsatı bulduğu, fiziksel, zihinsel, sosyal ve mental olarak kendini iyi hissettiği, bireyler arasındaki iletişimi, sosyalleşmeyi, etkileşimi arttıran YD'yi pozitif etkilediği için (Ardahan, 2011; 2012b) komşuluk ilişkilerini güçlendirmede bir araç olarak kullanılabilir. Bu durum hem bireysel liderliğe hem de kurumsal liderliğe ihtiyaç duyar. Buna göre; rekreatif etkinlik düzenleyen özel işletmeler, sivil toplum kuruluşları, belediyeler, üniversiteler, okullar gibi kamu kurumlarının birinci öncelikte; rekreatif etkinliğe katılan bireylerin komşularıyla katılmaları yönünde katılımcıları motive etmeleri bu yönde bir bilincin oluşmasını sağlayacak ve destekleyecektir. Bunların çok kolay olarak gerçekleştirilebilecek örnekleri olarak mahalleler ve/veya siteler arası spor karşılaşmaları, çeşitli sanat etkinliklerine katılma, yerel yönetime katılma verilebilir.

Kaynakça

- Ardahan, F., Lapa Yerlisu, T. (2010). Outdoor recreation: the reasons and carried benefits for attending outdoor sports of the participants of cycling and/or trekking activities *International Journal of Human Sciences*, 8 (1): 1327- 1341.
- Ardahan, F., (2011), The Profile of The Turkish Mountaineers and Rock Climbers: The Reasons and The Carried Benefits for Attending Outdoor Sports and Life Satisfaction Level, 8th International Conference Sport and Quality of Life/2011", 10-11 November 2011, Congress Centre-Brno/Czech Republic.
- Ardahan, F., (2012a). "Sosyal Sermaye Ölçeği geçerlilik, güvenilirlik çalışması", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2): 773-789.
- Ardahan, F., (2012b). "Comparison of the Life Satisfaction and Emotional Intelligence of the Participants and Non Participants of Recreational Outdoor Sports with respect to some demographic variables ", WCBEM, World Conference on Business, Economics & Management, 4-6 May, Belek-Antalya/Türkiye.
- Akdoğan, A., (2009). "Şehirleşme Sürecinde Komşuluk İlişkileri ve İslam", *Diyanet İlmi Dergi*, Sayı:53: 1-16.
- Aydemir, M.A., (2011). Toplumsal İlişkilerin Sosyal Sermaye Değeri (Topluluk Duygusu ve Sosyal Sermaye Üzerine Bir Araştırma), T.C. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya.

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

Ayata, S., ve Ayata, A.G., (1996). Konut, Komşuluk ve Kent Kültürü, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Ankara.

Bayraktar, F.S., (2002). “Komşu” Sözcüğü Üzerine”. Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, 12(2):129-138.

Başaran, İ., (2008). Kent ve Yerel Yönetim, Plato Danışmanlık, Okutan Yayınları, İstanbul.

Bilgin, N., ve Kaynak, R., 2008, Sosyal Sermaye Faktörlerinin İş Başarısına Etkisi: Üniversite Çalışanları Üzerine Ampirik Bir Çalışma, C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, 32(1):29–38.

Dikmen A.A. (1995). “İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi”. Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 50:3-4

Diñer, E., (2011). “Kentli Hakkı Olarak Kent Sağlığı ve Şehir Planlama”, Sağlıklı Kentler Birliği 7. Yıl Konferansı, 22-24 Eylül, Tepebaşı-Eskişehir, Konferans Kitabı, 46-56.

Diener, E., Emmons, R.A., Larsen, R.J, Griffin, S. (1985), The satisfaction with life scale. Journal of Personality Assessment, 49, 71-75.

Duman, B., ve Alacahan, O., (2011). “Etniklik ve Sosyal Kaynaşma İlişkisi: Adana Örneği”, C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 12(1):223-245.,

JENSON, Jane (1998), Mapping Social Cohesion: The State of Canadian Research, Canadian Policy Research Networks, CPRN Study, no F/03.

Kargı, B., (2008). “Komşu Bağlamında Üç Kısa Hikâyede Uzamın Rolü”, Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 3(35):50-58.

Koyuncu, A., (2009). “Küresel Kentte Komşuluk”, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Dergisi, Sayı-22: 23-42.

Onyx, J., ve Bullen, P., 2000, Measuring Social Capital in Five Communities, Journal of Applied Behavioral Science, 36(1): 23-42.

Sirgy, M.J., ve Cornwell, T., (2002). “How Neighborhood Features Affect Quality of Life”, Social Indicators Research 59: 79–114.

Telman, N., ve Ünsal, P. (2004). Çalışan Memnuniyeti. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

“Komşu Kollama Projesi”,

[http://www.antalya.pol.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=475&Itemid=536:](http://www.antalya.pol.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=475&Itemid=536)
okunma tarihi 07-09-2012

Yerlisu Lapa, T., Ardahan, F., ve Yıldız, F. (2010). “Bisiklet Etkinliklerine Katılan Bireylerin Profilleri, Bu Sporu Yapma Nedenleri Ve Elde Ettikleri Faydalar”, 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi:Türkiye: Antalya.

Extended English abstract

The purpose of this study was to identify the relation between neighboring, Tolerance of Diversity and Life Satisfaction and to examine if recreative activities would be helpful for establishing and/or strengthening these relations. This was a descriptive study and sampling group consists of 197 males ($\bar{X}_{age} = 37.56 \pm 11.82$) and 213 females ($\bar{X}_{age} = 34.92 \pm 11.17$), totally 410 ($\bar{X}_{age} = 36.19 \pm 11.55$) volunteer participants who live in Antalya city centre.

In this study, the items “Neighboring” and “Tolerance of Diversity” in Social Capital scales developed by Onxy and Bullen (2000) and Turkish adaptation by Ardahan (2012a) and Life Satisfaction (LS) Scale which was developed by Diener et al. (1985) have been used. Five point Likert-Scale was used in the evaluation of the items (1 = Definitely No, 2 = No, 3 = Partly Yes or

Ardahan, F. (2013). Komşuluk, farklılığa hoşgörü ve yaşam doyumu arasındaki ilişki, ilişkinin güçlendirilmesinde rekreatif etkinliklerin önemi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 1078-1090.

No, 4 = Yes, and 4 = Definitely Yes). Cronbach's Alpha internal consistency test results were for neighboring (0.663), for tolerance of diversity (0.735) and for LS (0.843).

The data collected by a questionnaire form which has demographics questions, social capital scale items and LS scale items and this was performed by face to face between the dates between 01st January and 30th April 2012. In the process of assessing data, the descriptive statistic means such as frequency (f), percentage (%), average (M), standard deviation (SS), and to examine the correlation between LS and activities in relation to some demographic variables Pearson Correlation test; to examine the differences between marital status and activities Independent Samples T-Test, One-Way ANOVA test to examine the difference between activity groups Tukey-b test were performed. Results have been assessed according to significant level 0.01 and 0.05.

The big majority of the participants were women (%52.0), single (%65,4), 44 years old and younger (%72,7), had 2000 TL and less monthly income (%66,1), well educated (graduated from university or higher, %79,7), living urbanized area (%90,0) and employed (%76,8).

As a result of this study; it was found that the participants have medium level of neighboring, tolerance of diversity and LS. When women compared with men, women; married participants with singles, married participants; participants who live in rural areas compared with participants living in rural areas, participants who live in rural areas and older participants comparing with younger ones, older participants had higher means in neighboring sub items. Being employed have negative effect on neighboring, in contrast this, being housewife, retired, or unemployed have positive effect on neighboring, because these people stay at home and they have chance to create some social relations with their neighbors. While being student has negative effect on neighboring, it has positive effect on tolerance of diversity. And also, being employed has positive effect on tolerance of diversity.

It can be claimed that as income and education level increase, the number of people absent from family, relatives and neighbors relation increase, and these people create and focus on recreational friendship. Besides these, as education level and urbanizing increases, tolerance of diversity, B1. in education, B2. in urbanizing, increases, too. As neighboring increases, LS increases in all sub items of neighboring too. Neighboring also establish and strengthen "trust" between people and neighborhood.

It can be claimed that recreational activities can be used for establishing and strengthening these relations. At the same time there are many benefits of participating recreational activities like; learning group dynamics, gaining self-confidence, making individual decisions, risk taking, risk management, taking responsibility of self and others, improving physical and mental fitness, feeling healthy, making friends and socialization, feeling refreshed, taking personal satisfaction, relaxing, getting away from routine, escaping from responsibility, realization of self, improve new skills, learning new skills, building relationships, making friends and observing others, meeting with famous person (if a known rock climber or somebody else is participating the event it draws people who want to meet him\her), spending time with family and others. So; because of these benefits; recreational activities has positive effect on LS and neighboring. Recreational activities break down the borders and create physical and emotional bridges between people; it increases communication, sharing, interaction, socialization. This needs a strong leadership both official and personal. It must be supported by nonprofit organizations, municipalities, universities, and the other local authorities. For example; the elected head of a neighborhood take responsibilities and can organize some recreational activities (e.g.; football, squash, basketball, or theater, or chorus) between districts or residences as an official leadership. These kind of activities can be also organized by the director of apartment as a personal leadership. This will create a bridge and a start between people who don't know each other.